

Výsledky z úřední kontroly krmiv

Kontrolu krmiv zajišťuje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Jeho inspektori navštěvují zemědělské provozy od prvovýroby po průmyslové výrobce krmiv, také dovozce a dodavatele. V loňském roce odebrali inspektori ústavu při úřední kontrole 1600 vzorků krmiv, z toho 43 vzorků z ekologického zemědělství, a osm vzorků při registračním řízení. Ze všech vzorků nevyhovělo 140, to je 8,9 procenta analyzovaných krmiv, většinou pro nedodržení deklarovaných jakostních znaků.

Převážná část vzorků (62,8 %) je odebrána plánovaně při cílených kontrolách ke stanovení nežádoucích a zakázaných látek a k ověření, že jsou dodržovány předepsané limity. Další vzorky

těžkých kovů a GMO, všechny vzorky vyhověly.

V objemných krmivech byla kontrolována přítomnost dioxinů, pesticidů a především mykotoxinů. Ve vzorku kukuřičné silá-

dech byl navíc překročen limit mědi. V šesti vzorcích nevyhověly jakostní znaky (mangan, lyzin, vláknina, vitamíny A a D₃) a v jedné směsi A2 byly překročeny směrné hodnoty mykotoxinů. Ve

volených GMO, zakázaných stimulatorů růstu, fluóru, vinyltio-oxazolidonu, těžkých kovů, mykotoxinů, dioxinů, POP a zakázaných živočišných tkání. Tyto vzorky byly vyhovující. Nedostat-

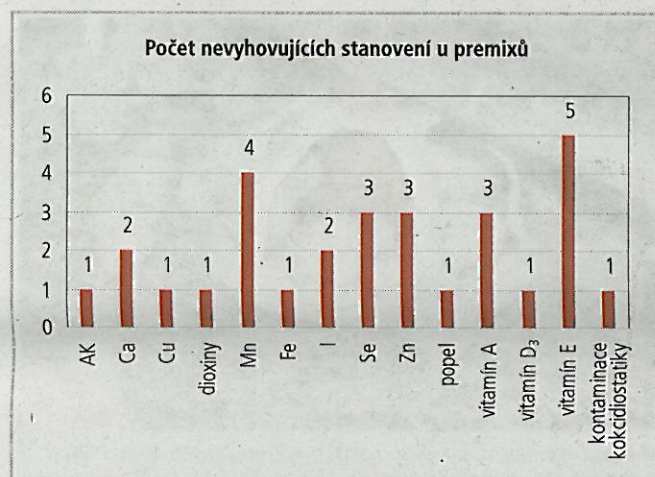
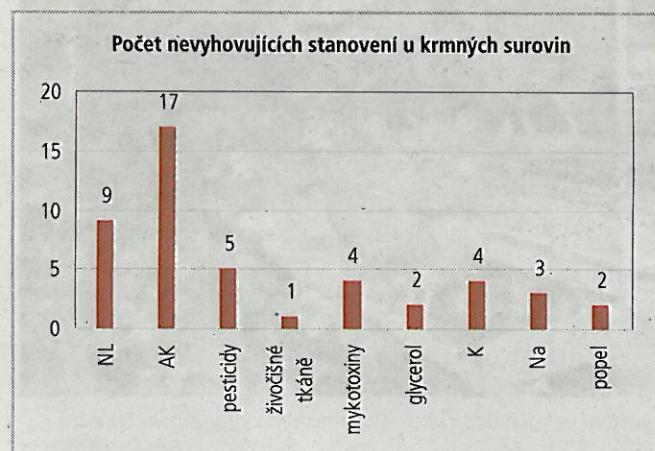
přítomnost mykotoxinů, pesticidů, teobrominu nebo melaminu a pomocí metody PCR byl ověřován deklarovaný obsah živočišných složek. Tato stanovení byla vyhovující.

nejakostních, deset krmiv falšovaných, u pěti vzorků byly překročeny směrné hodnoty obsahu mykotoxinů a rovněž bylo zjištěno 33 případů vzorků krmiv s ohroženou bezpečností (21 podmíněně použitelných krmiv pro jiné druhy nebo kategorie zvířat a dvanáct krmiv znehodnocených, nepoužitelných ke krmení zvířat).

V porovnání s rokem 2014 při shodném počtu analyzovaných krmiv vzrostl výskyt nevyhovujících vzorků o 31 %. Vyšší četnost záchytů v roce 2015 může být ovlivněna i využitím analýzy rizika při plánování kontrol, což umožňuje cílenější záběr ústavu podle výsledků kontrol v uplynulém období. Tím se odlišují bezpečné provozy od rizikovějších.

Oproti předchozímu roku byl zvýšený nález nevyhovujících surovin, který byl způsoben hlavně záchytem falšovaných kvasnic. Tomu odpovídají i nejčastěji nevyhovující jakostní znaky u krmných surovin, kterými byly aminokyseliny a dusíkaté látky. Mírný nárůst byl i u nevyhovujících vzorků kompletních krmných směsí. Do těchto výsledků se promítlo zaplacení kukuřice, které souvisí pravděpodobně s povětrnostními podmínkami v období sklizně zrnin v létě a zejména na podzim 2014, mykotoxiny byly v předchozích letech většinou pod hranicí stanovitelnosti. Jinak se ale špatné jakostní znaky krmných surovin v krmných směších příliš neodrážejí. Naproti tomu nedostatky z premixů se opakovaly v doplňkových i kompletních krmivech.

V rámci analytických činností bylo provedeno celkem 37 616 stanovení sledovaných parametrů, z toho nevyhovujících bylo 488 výsledků stanovení analytů. Nejčastěji nevyhovující byly deklarované obsahy popela (60 vzorků), stopových prvků zinku (35) a manganu

odebírají inspektori při podezření během běžných kontrol a v těchto vzorcích jsou ověřovány především jakostní znaky ve snaze odhalit případné klamání spotřebitelů a nejakostní výrobky.

Vzorky analyzuje laboratoř Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) a smluvní laboratoře, kde se dělají například analýzy geneticky modifikovaných organismů (GMO) a dioxinů. Většina vzorků je také posouzena senzory.

Krmné suroviny

Bylo odebráno 495 vzorků krmných surovin, z toho 28 vzorků nevyhovělo. Mezi nevyhovujícími byly vzorky glycerolu, který se sleduje mimo jiné pro možnou přítomnost metanolu. Ta se neprokázala, ale u 16,7 % vzorků nevyhověl deklarovaný obsah glycerolu nebo minerálních prvků.

V obilovinách byly stanoveny mykotoxiny, pesticidy, těžké kovy, sledovala se přítomnost genetických modifikací povolených i nepovolených a také jakostní znaky. Jakost nevyhověla u tří vzorků pšeničných otrub. Mykotoxiny se v nadměrné míře našly v kukuřici a lihovarských výpalcích. Zvýšený výskyt mykotoxinů v krmivech souvisí pravděpodobně s klimatickými podmínkami v období sklizně zrnin v létě 2014. V jednom vzorku sladového květu byla prokázána přítomnost několika druhů pesticidů.

V olejninách a luskovninách se sledovala jakost, přítomnost dioxinů, mykotoxinů, pesticidů,

že bylo množství deoxynivalenolu nad směrnou hodnotou.

Ze 30 vzorků krmiv živočišného původu, jako jsou živočišné tuky, krevní výrobky a živočišné moučky, dva vzorky nevyhověly obsahem dusíkatých látek deklarované jakosti. Ostatní sledované parametry – těžké kovy, fluór, dioxiny nebo perzistentní organické polutanty (POP) byly v pořádku. U těchto vzorků bylo také mikroskopicky a metodou PCR ověřeno, že nedošlo ke kontaminaci a také ke klamání spotřebitele, pokud jde o původ suroviny. Ve více než 60 vzorcích rybí moučky byly navíc stanoveny ještě pesticidy a dusitany, které se někdy ve třetích zemích používají k její konzervaci. Jejich přítomnost se však neprokázala.

V minerálních surovinách byly stanoveny těžké kovy, fluoridy, dioxiny a POP, výsledky byly negativní.

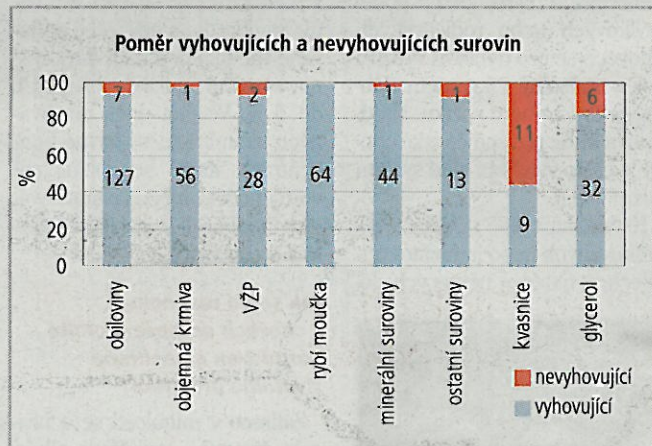
Více než polovina z 20 odebraných vzorků krmných pivovarských kvasnic nevyhověla jakostními znaky, zejména dusíkatými látkami (hrubý protein) a aminokyselinami, jednalo se o falšované krmivo, které neodpovídalo definici a obsahovalo i kultivační substrát.

Krmné směsi

Nejčastějším nedostatkem v kompletních krmivech pro prasata je překročení limitu zinku (sedm vzorků). Limit je přitom stanoven tak, aby byly naplněny fyziologické potřeby zvířat a zároveň se minimalizovaly škodlivé účinky nadbytku stopových prvků v každé prasat. Ve třech přípa-

směších, které byly vyrobeny po medikovaných krmivech a krmivech s kokciostatikou, se sledovala následná kontaminace léčivými látkami, která se prokázala u čtyř vzorků odebraných z celé vyrobené partie a u pěti vzorků odebraných z obsahu první míchačky vyrobené bezprostředně pro krmivo s léčivem. Dále byly krmné směsi pro prasata zkontrolovány mikroskopicky, zda ne-

byly v jakostních znacích, zejména metioninu (tři vzorky), vitamínu A (tři vzorky) a popela. V kompletních směších pro králíky a ostatní hospodářská zvířata se také sledovala případná kontaminace kokciostatikou z předchozí výroby, prokázala se v jednom případě. Dále se kontrolovala přítomnost zakázaných stimulatorů růstu a dodržování limitů doplňkových látek. Nevy-

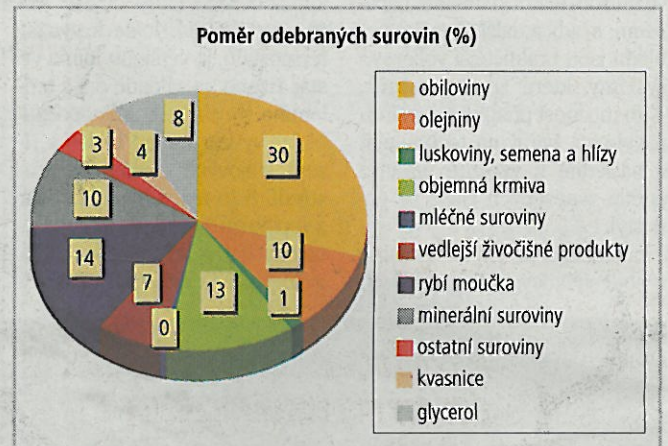

obsahují zakázané živočišné proteiny, a hledala se přítomnost nepovolených GMO, zakázaných stimulatorů růstu, POP, těžkých kovů, dusitanů, teobrominu, fluóru nebo melaminu. Tato stanovení byla negativní.

V kompletních směších pro drůbež se rovněž kontrolovalo dodržování limitu doplňkových látek, čtyřikrát byl překročen u manganu a jednou u zinku. Sledovala se možná kontaminace kokciostatikou, která byla prokázána ve směsi pro kachny. Dále byla stanovena přítomnost nepo-

hovující byl vzorek směsi pro výkrm králíků, kde byl limit pro teobromin překročen desetinásobně. Z jakostních znaků byl nevyhovující obsah dusíkatých látek (tři vzorky), vlákniny a popela.

Z 84 vzorků kompletních krmiv pro domácí zvířata bylo jedenáct vzorků hodnoceno jako nevyhovující zejména v jakostních znacích, v několika vzorcích byly překročeny povolené limity doplňkových látek a v kompletním krmivu pro psy byla detekována GM kukuřice a sója, které nebyly deklarovány. Dále byla stanovena

Ve vzorku bentonitu byla překročena povolená suma dioxinů.

Premixy

Deklarovanou jakost porušilo 22,4 % odebraných vzorků premixů, zejména v množství stopových prvků, vitamínů a aminokyselin. Přítomnost dioxinů, těžkých kovů ani kontaminace kokciostatikou se neprokázala.

Shrnutí výsledků

V roce 2015 bylo jako nevyhovující vyhodnoceno 8,9 % vzorků krmiv. Z tohoto počtu bylo 92 krmiv

(35), vitamínu A (27), vitamínu E (18) a hrubého proteinu (18).

V příštích letech bude ÚKZÚZ v kontrole výskytu zakázaných a nežádoucích látek u krmiv pokračovat. S ohledem na výsledky zjištěné v roce 2015 bude zvýšená pozornost i nadále zaměřena na eliminaci rizika křídové kontaminace krmiv vyrobených po použití kokciostatik nebo léčiv, kontrolu výskytu mykotoxinů v krmivech a na odhalení falšovaných krmiv.

Ing. Vendula Šubrtová
Oddělení krmiv, ÚKZÚZ